

Stichting Leerkansen Zeist

Kindpakket, voorziening voor kinderen in armoede in de gemeente Zeist

Deze notitie is geschreven op basis van rapportage van de Kinderombudsman¹ en het rapport van het bureau Bartels² over deze materie, alsmede gesprekken met betrokken medewerkers van de gemeente Leeuwarden en Westland over hun ervaringen met het zgn. kindpakket.

De notie heeft het oogmerk te bevorderen dat in de gemeente Zeist op korte termijn in goed overleg van de gemeente met maatschappelijke partijen afspraken worden gemaakt over de inhoud, reikwijdte, criteria voor gebruik en financiering van een kindpakket.

Bij wijze van inhoudsopgave:

1. Inleiding
2. Over hoeveel Heleens en Brians hebben we het eigenlijk in Nederland?
3. Bevindingen van het bureau Bartels in volgelvlucht
4. Specifieke ervaringen met het kindpakket in Leeuwarden en in Westland
5. Over hoeveel Heleens en Brians hebben we het eigenlijk in Zeist?
6. Aandachtpunten om in Zeist een kindpakket tot stand te brengen
7. Standpunt van de Stichting Leerkansen Zeist

1. Inleiding.

In 2013 verscheen het rapport “Kinderen in armoede in Nederland” van de kinderombudsman waarbij gemeenten dringend werd geadviseerd om specifiek aandacht te besteden aan de ontwikkeling van een kindpakket als bundeling van kindvoorzieningen in natura.

Aansluitend heeft het bureau Bartels in november 2015 een rapport gepubliceerd waarin aan de hand van onderzoek en gesprekken de situatie in een 80-tal gemeenten geanalyseerd is.

¹ De Kinderombudsman, Effectief kindgericht armoedebeleid, handreiking aan Nederlandse gemeenten, juni 2015

² Bureau Bartels, Onderzoek naar kindpakketten, in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, november 2015

2. Over hoeveel Heleens en Brians in Nederland hebben we het eigenlijk?

In het Armoedesignalement van het CBS en SCP over 2014 wordt geconstateerd dat in Nederland een aanzienlijk deel van de kinderen opgroeit in armoede. Landelijk gaat het om 11,9% van de kinderen van 0 tot en met 17 jaar. “Het risico op armoede van inwonende minderjarige kinderen met een laag inkomen was in 2010: 9,4% en in 2014: 11,9%. 4% van de minderjarige kinderen leven in gezinnen die meer dan 4 jaar achtereen een laag inkomen hebben.”

3. Bevindingen van het bureau Bartels in vogelvlucht

- a. In 72 van de 80 gemeenten is feitelijk sprake van een kindpakket of van een bundeling van kindvoorzieningen in natura;
- b. In de praktijk blijkt het “hart” van het kindpakket in de gemeente bijna altijd te worden gevormd door voorzieningen voor maatschappelijke participatie, school en in mindere mate het vervoer. Een meerderheid van de gemeenten is ten behoeve hiervan een samenwerking aangegaan met het Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds, en de Stichting Leerkansen;
- c. De meeste voorzieningen zijn beschikbaar voor kinderen tot 18 jaar. Voor specifieke doelgroepen blijken gemeenten in de praktijk vervoersfaciliteiten voor brugklassers en mbo-leerlingen ter beschikking te stellen;
- d. De gemeenten hanteren een inkomensgrens: het netto-inkomen van de ouders mag niet hoger zijn dan een bepaald percentage van het sociaal minimum. Door het loslaten van de landelijke norm hebben een redelijk groot aantal gemeenten zelf een inkomensgrens vastgesteld variërend van 110 tot 120%; andere gemeenten overwegen dit te doen bij gelegenheid van de herijking van het lokale minimabeleid;
- e. Verschillende gemeenten hebben aangegeven om de onder d. bedoelde grens op te rekken ten aanzien van gezinnen in een schuldentraject zodat het kindpakket ook voor de kinderen van deze gezinnen beschikbaar is;
- f. Voor de financiering van het kindpakket benutten de gemeenten in principe drie bronnen: 1. de extra middelen die het kabinet ter beschikking heeft gesteld voor het armoede- en schuldenbeleid. (Een groot deel van de 80 gemeenten zet deze middelen met name in voor de bekostiging van het kindpakket) 2. de eigen gemeentelijke regelingen en fondsen met middelen uit het gemeentefonds en 3. de externe fondsen die vooral door de onder g. genoemde instellingen worden opgebracht;
- g. Voorzieningen voor maatschappelijke participatie en vervoer worden veelal door Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds en Sociale wijkvoorzieningen in de praktijk gerealiseerd; voor wat betreft voorzieningen voor school fungeert de stichting Leerkansen als partner van de gemeente;

- h. In het merendeel van de 80 gemeenten is de regiefunctie voorbehouden aan de gemeente en organiseert als medespeler de afstemming van het kindpakket met de daarvoor in aanmerking komende partners.

4. Specifieke ervaringen met het kindpakket in de gemeenten Leeuwarden en Westland

4a. Leeuwarden (budget € 245.000; 3.000 kinderen; bereik 2015: 1700 kinderen)

- De gemeente heeft de eigen regelingen voor inkomensondersteuning losgelaten met de introductie van het kindpakket. Onder de titel van een gekantelde aanpak zijn instellingen en in het bijzonder ook kinderen betrokken bij de opzet en de inhoud van een kindpakket dat in de tijd kan verbreden.
- De gemeente heeft uitvoering gegeven aan het advies van de Kinderombudsman door kinderen actief te betrekken bij de ontwikkeling van het kindpakket. Met hulp van het Verweij Jonkerinstituut hebben kinderen door middel van het zgn. Leerkansenspel aangedrongen om niet alleen aandacht te hebben voor individuele zaken maar ook voor collectieve voorzieningen zoals speelvoorzieningen in de wijk Voorts zijn er kinderraden ingesteld om voortdurend de voortgang van de uitvoering van het kindpakket te screenen.
- Er is derhalve sprake van een dynamisch pakket. Naast de aanvankelijke onderdelen zijn in 2015 de aanschaf van voetbalschoenen, winterjas als ook de verjaardagsbox van de stichting Jarige Job opgenomen.
- Met het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds, de stichting Leerkansen en de sociale wijkvoorzieningen konden hierdoor prestatieafspraken gemaakt worden worden op hoofdlijnen.

4b. Westland (budget €390.00; 2.200 kinderen; bereik 2015: ca. 500)

- De gemeente kent een eigen website die ook toegankelijk is voor kinderen vanaf 12 jaar; eens per jaar mogen zij een specifieke aanvraag doen voor hetzij een sportactiviteit dan wel een activiteit op het terrein van cultuur en of muziek. Er hoeven geen declaraties ingediend te worden; de bedragen worden rechtstreeks overgemaakt naar de betreffende instelling.
- Met behulp van inlooplocaties worden ouders en kinderen aangemoedigd om de aanvragen zelf te doen via de website, waardoor tegelijk actief ingespeeld wordt op de wenselijkheid dat men digitaal vaardig is.

5. Over hoeveel Heleens en Brians hebben we het eigenlijk in Zeist?

De situatie in Zeist is niet rooskleurige dan inde rest van Nederland. 900 minderjarige kinderen in Zeist behoren tot een gezin met een laag inkomen; bijna de helft hiervan zijn van allochtone achtergrond.

Ongeveer 200 kinderen komen uit gezin dat na 4 jaar nog van een laag inkomen leeft.
Bron: Inkomen en er Uitkomen, Gemeente Zeist, 12int02392, oktober 2012, pag. 6 en 7

6. Aandachtpunten om in Zeist een kindpakket tot stand te brengen

6.a Op dit moment fungeert in Zeist een aantal specifiek op kinderen gerichte voorzieningen, zoals het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds. De Stichting Leerkansen Zeist heeft zich eind 2015 gepresenteerd om de belangen van schoolgaande kinderen van ouders met onvoldoende inkomen te behartigen. Hiernaast kent de gemeente Zeist de zgn. Geld-Terugregeling waarbij een groot aantal losse voorzieningen voor aanvragen openstaan voor mensen met een Participatiewet-uitkering. Voor elk kind uit zo'n gezin is een bedrag van €200 ter beschikking. De voorzieningen variëren van cursussen, internetfaciliteiten, fietsen, bioscoopbezoek, museumjaarkaart tot zwemlessen.

6.b Een kindgerichte aanpak zoals door de Kinderombudsman is geadviseerd Betekent - gelet op de ervaringen elders – dat de gemeente nadrukkelijk kiest om als eerstverantwoordelijke de regiefunctie op zich te nemen om voor kinderen specifiek beoogde voorzieningen onder te brengen in één kader, het zgn. kindpakket.

6.c Om daartoe te geraken zou de gemeente zich moeten uitspreken over de volgende aspecten:

- de breedte van het pakket (al dan niet inclusief voorzieningen in de sfeer van Levensonderhoud, b.v. voedsel/ kleding);
- de beschikbaarstelling van de voorzieningen te beperken tot kinderen van ouders en / of verzorgers waarvan het netto-inkomen niet hoger is dan een nader vastgesteld Percentage van het sociaal minimum of dat ook kinderen uit gezinnen die in een schuldtraject verkeren gebruik kunnen maken van het kindpakket;
- de wijze van betalbaarstelling van gehonoreerde aanvragen geschiedt in natura via de daarvoor door de gemeente gecontracteerde instellingen (b.v. Jeugdcultuurfonds) dan wel rechtstreeks naar de betreffende instelling die de voorziening uitvoert (b.v. voetbalclub) of rechtstreeks aan de aanvrager op basis van in te dienen declaraties;
- de wijze waarop maatschappelijke organisaties, zoals Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds en Meanderomnium voor wat betreft de activiteiten in de sfeer van Maatschappelijke Participatie, én de Stichting Leerkansen Zeist voor wat betreft Schoolvoorzieningen actief betrokken worden bij de opzet en uitvoering van het kindpakket, en meer in het bijzonder of de gemeente daarbij cf. het Leeuwardens model met deze instellingen prestatieafspraken op hoofdlijnen maakt;

-de wenselijkheid om ouders en met name kinderen te betrekken bij de opzet, verdere uitgroei, en de wijze waarop aanvragen tot stand komen, zoals b.v. in de gemeenten Leeuwarden en Westland is vormgegeven in de vorm van websites, en kinderraden; en

- de wijze waarop financiële middelen ingezet worden ter bekostiging van het kindpakket, waaronder de zgn. extra-middelen die het kabinet ter beschikking stelt ten behoeve van het lokale armoede- en schuldbeleid.

7. Standpunt van de Stichting Leerkansen Zeist

Stichting Leerkansen Zeist ondersteunt van harte de idee dat de gemeente in Zeist op korte termijn de op kindgerichte voorzieningen onder te brengen in een kindpakket.

Stichting Leerkansen Zeist wil zich actief inzetten om samen met de Gemeente en de in deze notitie eerdergenoemde partijen, t.w. Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds en Meanderomnium in zijn rol als sociale wijkorganisatie de contouren van het kindpakket vast te stellen.

Stichting Leerkansen Zeist acht zich als partner van de gemeente in staat om in de sfeer van schoolvoorzieningen t.b.v. kinderen van 4 tot 18 jaar taakstellend dit onderdeel van het kindpakket uit te voeren.

Stichting Leerkansen Zeist stelt zich op het standpunt dat zij bij de uitvoering van haar werkwijzen nauw samenwerkt met andere lokale instellingen, waaronder de wijkloophuizen. Deze organisaties zijn met name ingericht om ouders en kinderen laagdrempelig te betrekken bij ontwikkelingen in de wijk en in de gemeente en kunnen hen ook (digitaal) ondersteunen bij het doen van aanvragen.

Stichting Leerkansen Zeist wil in het kader van de uitvoering van het kindpakket voor wat betreft voorzieningen voor school met de gemeente van harte prestatieafspraken op hoofdlijnen maken.

Stichting Leerkansen Zeist is van oordeel dat haar visie in deze een op een aansluit bij de huidige verordening “maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen Wet werk en bijstand” (12RAAD0029, voorjaar 2012). De gemeente Zeist ziet het als haar taak om de maatschappelijke participatie te bevorderen en het aantal schoolgaande kinderen dat belemmeringen ondervindt in die participatie door de financiële positie van hun ouders terug te dringen.